

КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

Факультет журналістики

Кафедра медіапродюсування та видавничої справи

**СТВОРЕННЯ ІНКЛЮЗИВНОГО ПОЕТИЧНОГО ВИДАННЯ
ДЛЯ ЛЮДЕЙ З ПОРУШЕННЯМ ЗОРУ ТА СЛУХУ**

Кваліфікаційна робота

На здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

ДОПУСКАЄТЬСЯ ДО ЗАХИСТУ

_____
Завідувач кафедри медіапродюсування
та видавничої справи

_____ Файчук. Т.Г.
(підпис)

«_____» _____ 20__ р.

Оцінка з урахуванням усного захисту

Члени комісії

_____
_____
_____
_____
_____

«_____» _____ 20__ р.

Студентки групи ВСРб 1-22-4.0д

денної форми навчання

спеціальність: 061 Журналістика

освітня програма: 061.00.03

«Видавнича справа та редагування»

Данилюк Анастасії Андріївни

Науковий керівник

кандидат наук із соціальних

комунікацій, доцент кафедри

медіапродюсування та

видавничої справи

Романюк Наталя Сергіївна

ЗМІСТ

Частина I. ВИДАВНИЧИЙ ПРОДУКТ ТА СУПРОВІДНІ МАТЕРІАЛИ

Резюме проекту.....4

Частина II. ОБҐРУНТУВАННЯ ПРОЄКТУ

ВСТУП.....7

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ПРОЄКТУ

1.1. Дослідження ринку та аудиторії проекту.....9

1.2. Аналіз конкурентного середовища.....10

РОЗДІЛ 2. ТЕХНІКО-ЕКОНОМІЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ВИДАВНИЧОГО ПРОДУКТУ

2.1. Загальні характеристики видавничого продукту.....13

2.2. Редакційно-видавничий комплекс підготовки проекту.....14

2.3. Економічні аспекти реалізації проекту.....15

РОЗДІЛ 3. ПРОСУВАННЯ ВИДАННЯ НА РИНКУ

3.1. Шляхи розповсюдження видання (умови поширення) 17

3.2. Розробка концепції промоції видання.....19

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....23

ДОДАТКИ.....25

Частина I
РЕЗЮМЕ ПРОЄКТУ

Резюме проєкту

Назва проєкту: «Створення інклюзивного поетичного видання для людей з порушенням зору та слуху»

Ключові слова: книга, інклюзивність, поезія, жестова мова, аудіо переклад.

Формат: паперова книга.

Мета – створити макет інклюзивної поетичної збірки з урахуванням потреб різних груп аудиторій, видання поєднуватиме авторські вірші шрифтом Брайля з паралельним друкованим текстом, а також матиме супутні медіаформати.

Проєкт «На межі дотику» - це комплексне інклюзивне видання, яке полягає у створенні макету книги авторських віршів шрифтом Брайля з паралельним друкованим текстом, а також у підготовці супутніх медіаформатів. Проєкт доповнено відеоматеріалами з жестовим перекладом окремих віршів для промоції збірки. Таким чином, продукт охоплює одразу кілька форматів – друкований, рельєфно-крапковий (Брайль), та відеоформат – що відповідає сучасним рекомендаціям щодо забезпечення максимального доступу до змісту.

Поетична збірка «На межі дотику» містить 14 віршів, авторами яких є Данилюк Анастасія – автор проєкту, Блиндар Аміна та Забіяка Руслана – одногрупниці та студентки університету Грінченка (за їхнім письмовим дозволом). Кожен вірш буде відтворено у двох текстових версіях – шрифт Брайля та звичайний, аби поширити його серед різної аудиторії.

Проєкт можна вважати унікальним через комплексний підхід, на відміну від традиційних поетичних збірок, цей продукт матиме одночасно матеріали для людей із порушенням зору та слуху, та для звичайної аудиторії. Поєднання друкованого видання з відеоформатом підтримує безбар'єрність, може надихнути суспільство більше популяризувати інклюзивність та висвітлювати її малу обізнаність.

Цільовою аудиторією будуть особи з особливими освітніми потребами, їхні родини, освітяни, психологи, а також широка громадськість, що цікавиться сучасною поезією і проблемами інклюзії. Унікальною характеристикою є також поєднання культурно-соціальної місії (поширення інклюзивності) з художньою якістю тексту, такий підхід є надважливим для підвищення рівня культури й освіти.

Практичне застосування продукту доволі розширене, друковану книгу можна передати у школи, бібліотеки та інклюзивно-ресурсні центри, що працюють з дітьми та дорослими з інвалідністю (такими можуть стати інклюзивно-ресурсні центри, бібліотеки з інклюзивним простором). Жестовий переклад буде корисним у спеціалізованих закладах, реабілітаційних центрах, а також як навчальний матеріал у загальноосвітніх класах, де навчаються діти з порушеннями слуху. Відео з жестовим перекладом зосереджено більше на промоцію аніж на повноцінний переклад видання, проте навіть невеликі переклади можуть зорієнтувати людей з порушенням слуху та використовуватись на культурних подіях, шкільних уроках та презентаціях, демонструючи зразки безбар'єрного контенту. Переглянути відео можна буде за QR-кодом, який буде розміщено на задній стороні книги відсканувавши його.

Частина II
ОБҐРУНТУВАННЯ ПРОЄКТУ

ВСТУП

Актуальність проєкту. Проєкт «На межі дотику» відповідає сучасним суспільним потребам, що пов'язані із формуванням безбар'єрного культурного середовища та забезпеченням рівного доступу до мистецтва для різних категорій аудиторії. У сучасному українському та світовому тема інклюзії поступово стає невід'ємною складовою культурної діяльності та книговидавання. Особливої актуальності набуває проблема доступності видавничого продукту для людей з інвалідністю, зокрема осіб з порушенням зору та слуху, які часто залишаються поза межами повноцінного культурного споживання.

Потреба у створенні спеціалізованого контенту зростає, потрібно враховувати різні способи сприйняття інформації, такі як текстовий, аудіальний, візуальний тощо. Поезія як жанр залишається одним з найменш адаптованих до інклюзивного формату, саме тому було обрано саме його для реалізації та створення збірки «На межі дотику». Сучасне книговидавання в Україні показує поступове зростання уваги до інклюзивних проєктів, проте їх кількість та залученість до них залишається обмеженою. Саме тому, створення інклюзивного поетичного продукту є актуальним як з культурної (видавничої), так і з соціальної точки зору, оскільки проєкт сприяє розширенню доступу до літератури та формуванню толерантного суспільства.

Мета проєкту полягає у створенні інклюзивного поетичного продукту, який забезпечуватиме доступ до літературного контенту для різної цільової аудиторії, а також сприяє популяризації ідей безбар'єрності в культурному просторі. Додатковою метою можна вважати розширення межі між звичайним друкованим текстом і шрифтом Брайля та відеоформатом.

Завдання:

- розробити концепцію інклюзивного поетичного видання та здійснити редакторське опрацювання авторських текстів;
- створити макет збірки з урахуванням усіх правил безбар'єрності та підготувати відеоматеріали з жестовим перекладом для просування;
- визначити цільову аудиторію та обґрунтувати соціальну значущість продукту;
- запропонувати стратегії просування інклюзивного контенту.

Досягнення цих завдань дозволить як реалізувати конкретний видавничий продукт, так і створить інклюзивну модель, яку в майбутньому можна використовувати іншим авторам, видавництвам, благодійним та культурним ініціативам при створенні інклюзивного контенту.

Структура роботи. Перший розділ матиме теоретичне обґрунтування проєкту – містить дослідження ринку інклюзивного книговидання, аналіз цільової аудиторії та конкурентного середовища. Другий розділ спрямований на техніко-економічні характеристики продукту, зокрема опису видання, редакційно-видавничого процесу та економічних аспектів реалізації. Третій розділ окреслює канали розповсюдження продукту та концепцію його просування.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНЕ ОБГРУНТУВАННЯ ПРОЄКТУ

1.1. Дослідження ринку та особливості аудиторії проєкту

Реалізація проєкту «На межі дотику» матиме значний суспільний ефект, який сприятиме залученню людей з інвалідністю в культурне життя – важливого елемента інклюзивного суспільства. За даними ВООЗ у світі приблизно 285 млн людей мають порушення зору, з них 39 млн повністю сліпі [1]. В Україні кількість осіб з порушенням зору зростає, у порівнянні з 2021 роком кількість становила 17 478 тисяч, тоді як у 2022 році кількість зросла і становила вже 19 551 тисячу осіб [2]. В Україні дедалі частіше звертають увагу на інклюзію та доступність, урядова статистика стверджує, що від початку повномасштабного вторгнення спостерігається тенденція до збільшення осіб з порушенням зору в Україні. І лише за 7 місяців 2023 року лікарі вже засвідчили понад 19 тисяч таких діагнозів, що вже більше, ніж за весь 2022-й рік [3].

Сучасний український ринок безбар'єрного книговидання розвивається доволі стрімко за останні роки, а особливо після повномасштабного вторгнення, проте залишається недостатньо насиченим та різноманітним. Ці дані свідчать про те, що потреба в доступних культурних та освітніх матеріалах зростає та збільшується попит. Економічну ефективність можна оцінювати через можливість грантового фінансування, подібні проєкти часто отримують підтримку від державних та громадських організацій (наприклад, програма Українського культурного фонду «Інклюзивне мистецтво», що фінансує та освітлює інклюзивні проєкти) [4]. Такі проєкти можна поширювати серед навчальних спеціалізованих закладів освіти, бібліотеках, книгарнях тощо.

Вся ця статистика підкреслює важливість суспільної потреби у доступних медіаресурсах. Видання матиме змогу значно розширити доступ до літератури та мистецтва людям з порушенням зору, це також сприятиме їхній соціальній адаптації та психологічному відновленню бар'єрів. Статистика нерозривно пов'язана з війною яка досі триває, багато людей втратили зір внаслідок травм. У ситуації післявоєнного відновлення та реабілітації людей з інвалідністю інклюзивні культурні проєкти мають додаткове важливе значення, можуть стати інструментом соціальної реабілітації та психологічної підтримки. Саме тому, у світлі цих подій,

існує нагальна потреба в розширенні та вдосконаленні не тільки видавничої продукції, а й реабілітаційних послуг в країні. Важливо не забувати, що люди з порушенням зору та слуху мають як фізичний, так і емоційний бар'єр у соціальному житті, особливо це стосується молодих людей, більш вразливих до такого сприйняття. Поетична збірка, створена молодими авторками, може стати особливо близькою для них, адже вона відображає сучасні переживання, пов'язані з війною, пошуком себе та коханням.

У сфері книговидання кількість інклюзивних проєктів досі залишається обмеженою, а особливо поетичні видання. Більшість уваги зосереджена на дитячу літературу та освітню, аби діти з вадами зору могли з дитинства вивчати світ та літературу. Інклюзивна освіта активно розвивається і ставить перед собою амбітні завдання по створенню матеріалів для безбар'єрного навчання, яке б відповідало міжнародним стандартам. Саме тому створення інклюзивного саме поетичного продукту може стати суспільно важливим.

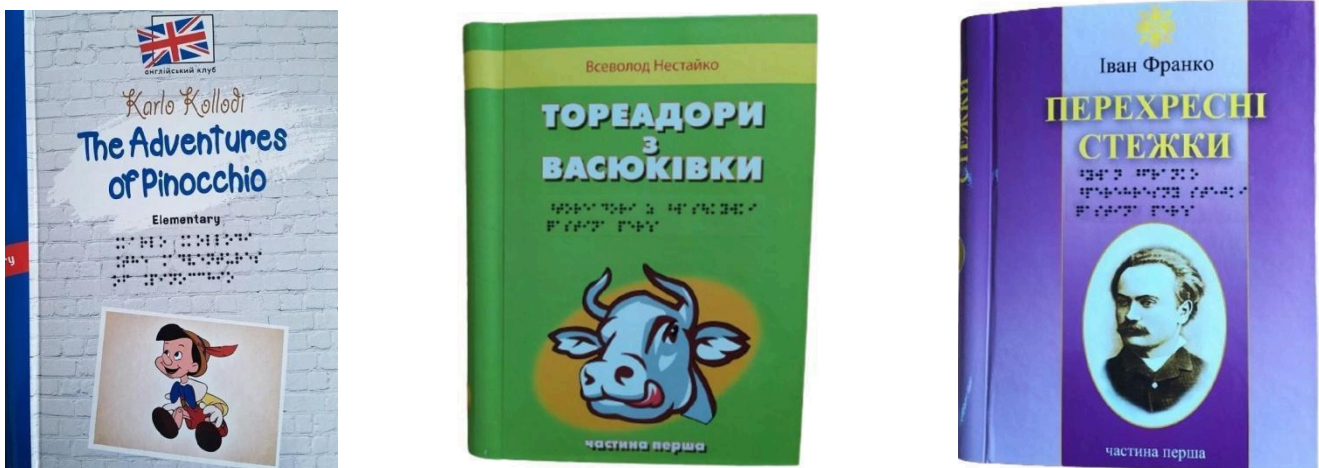
Загалом, інклюзивна література та адаптовані культурні або видавничі проєкти становлять інтерес не лише для людей з інвалідністю, вони також важливі для освітян, культурних діячів, для закладів освіти та бібліотек, спеціалізованих центрів, родин, які підтримують та мають потребу до рівності та доступності. Подібний проєкт може використовуватися в освітніх програмах, культурних заходах, тематичних лекціях та соціальних ініціатив, для створення та покращення толерантного суспільства.

Потреба у видавничих інклюзивних проєктах була і завжди буде, саме тому створення подібного проєкту як «На межі дотику» є актуальним для сучасної видавничої діяльності та відповідає запиту на розвиток безбар'єрного культурного простору.

1.2. Аналіз конкурентного середовища

Конкуренція в сегменті інклюзивної літератури є доволі обмеженою, важко проаналізувати, адже видань Брайлем досить обмежених. Здебільшого адаптований формат книжкової продукції орієнтований на навчальну, дитячу або соціальну літературу, а інклюзивної поезії майже немає.

В Україні існує декілька організацій та видавничих ініціатив, які займаються виданням та друком книг шрифтом Брайля. До таких можна віднести видавництво «Антологія» (одне з ключових видавництв в Україні), Ресурсний Центр Безбар'єрна Україна, Braille Studio та онлайн-бібліотека Braillem. Проте більшість їхньої продукції складають саме класичні твори (наприклад, «Місто» В. Підмогильного, «Квіти для Елджерона» Д. Кіз, «1984» Д. Орвелла та вибрані твори Лесі Українки, Івана Нечуя-Левицького, Марка Вовчка тощо), дитяча література («Маленький принц» А. де Сент-Екзюпері, «Малий і Карлсон» А. Ліндгрена, «В країні Сонячних Зайчиків» та «Тореадори з Васюківки» В. Нестайка, тощо) [5], підручники або соціально-освітні видання. Наприклад, у рамках державної програми «Українська книга» друкувалися шрифтом Брайля збірки вибраних творів Тараса Шевченка у 5-х частинах, Михайла Коцюбинського «Дорогою ціною. Intermezzo. Тіні забутих предків» у 3-х частинах, а також книги незрячого поета Василя Лящука «Запахла нехворощ і м'ята» [6].

Рис. 1.2.1. Обкладинки книг конкурентів

Окремі безбар'єрні поетичні проєкти також почали з'являтися в сучасному культурному просторі, однак вони мають переважно локальний або експериментальний характер. Наприклад, у 2024 році в межах музично-поетичного проєкту «Відчуй» була надрукована шрифтом Брайля та опубліковано 10 роликів з жестовим перекладом збірка віршів письменника та військового Сергія Мартинюка. Видання реалізували за підтримки Українського культурного фонду та студії Braille Studio [7].

Конкурентами можуть бути окремі ініціативи видавництв «Ранок» або «Антологія», до прикладу, однак їхня діяльність переважно зосереджена на навчальній, дитячій та класичній літературах. Саме тому ринок інклюзивної поезії фактично залишається недостатньо насиченим авторськими творами. Гарним прикладом конкуренції може стати збірка Ніни Супруненко «Сім віршів», яка була створена більше для промоції власного Ютуб каналу [8].

Для визначення перспектив реалізації проєкту було проведено SWOT-аналіз, який дозволяє оцінити сильні та слабкі сторони проєкту, загрози та можливості просування. Результати аналізу показали, що проєкт має гарні сильні сторони, не дивлячись на слабкі та загрози.

SWOT-аналіз проєкту

СИЛЬНІ СТОРОНИ	СЛАБКІ СТОРОНИ
Поєднання поезії зі звичайним текстом, шрифтом Брайля та частковим жестовим перекладом	Висока вартість друку шрифтом Брайля порівняно зі стандартним виданням
Соціальна важливість та актуальність теми інклюзії	Обмежений тираж через специфіку виробництва
Відсутність великої кількості конкурентів на ринку	Вузька спеціалізація проєкту
Можливість використання в освітніх та культурних установах	Обмежене фінансування
Наявність мультимедійного контенту	Низька обізнаність частини аудиторії про інклюзивні книговидання
МОЖЛИВОСТІ	ЗАГРОЗИ
Розвиток державних програм безбар'єрності	Економічна нестабільність та вартість поліграфічних послуг
Співпраця з бібліотеками, громадськими організаціями	Невеликий сегмент ринку інклюзивної літератури
Участь у грантових програмах та культурних проєктах	Недостатня увага комерційних видавництва та обмежена кількість спеціалізованих друкарень
Зростання суспільного інтересу до теми інклюзії	Конкуренція за благодійне фінансування

Збірка містить авторські твори одразу трьох авторок, проте зазначена як автор збірки лише одна - Анастасія Данилюк, більша частина поезій створена саме нею. Інші авторки надали письмову згоду на використання своїх творів у межах видання, підписали авторську угоду та підтверджують свою згоду на їх публікацію (Додаток Е).

Проєкт «На межі дотику» має поєднання декількох форматів безбар'єрності: друкована поетична збірка та відеоматеріали з жестовим перекладом (частково). Такий комплексний підхід та орієнтація на сучасний мультимедійний формат дозволяють проєкту виділятися серед інших аналогів. Можна сказати, що через відсутність значної кількості подібних продуктів на книжковому ринку створює сприятливі умови для реалізації такого проєкту та винесення його на передній план серед конкурентів.

РОЗДІЛ 2. ТЕХНІКО-ЕКОНОМІЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ВИДАВНИЧОГО ПРОДУКТУ

2.1. Загальні характеристики видавничого продукту

У межах проєкту планується створення інклюзивного поетичного видання, що поєднуватиме традиційний друкований формат із форматом адаптації для людей з порушеннями зору. Основу продукту становитиме авторська поетична збірка, до якої увійдуть 14 віршів, представлених одночасно двома форматами письма. Паралельне розміщення двох текстів на одному розвороті (деякі задовгі вірші будуть розділені одним форматом на два розвороти) може допомогти членам родини, друзям або спеціалістам з виховання читати книгу разом із незрячою людиною. Такий підхід забезпечує доступність літературного контенту для ширшої аудиторії та відповідає сучасним принципам безбар'єрності у сфері культури й книговидання.

Планується випуск друкованого книжкового видання у твердій палітурці, адже такий формат є найбільш доцільним для поетичної збірки невеликого обсягу, забезпечує кращу збереженість при тактильному читанні та має більш презентабельний вигляд.

Формат книги 60*90/8 або наближений до нього, що є зручним для одночасного розміщення стандартного тексту та рельєфно-крапкового шрифту. При підготовці інклюзивних видань важливим є збільшений міжрядковий інтервал, ширші поля та щільніший папір, оскільки шрифт Брайля потребує спеціального тиснення і не може друкуватися на тонкому папері. Для виготовлення планується використання цупкого паперу підвищеної щільності, який дозволить зберегти рельєфність крапок та забезпечити комфортне тактильне сприйняття тексту. Друк шрифтом Брайля має низку технічних особливостей, що безпосередньо впливають на структуру видання. Через більший розмір рельєфно-крапкових символів одна сторінка Брайлем вміщує значно менше тексту, ніж звичайний друкований формат. У середньому обсяг тексту шрифтом Брайля збільшується у 2–3 рази порівняно зі стандартним книжковим набором. Саме тому навіть відносно невелика поетична збірка потребує більшої кількості сторінок. Орієнтовний обсяг видання

становитиме 52 сторінки залежно від остаточної структури макета, кількості службових сторінок та особливостей розміщення тексту.

Основний текст книги буде виконаний читабельним шрифтом із достатнім міжрядковим інтервалом для комфортного сприйняття. Дизайн видання планується стриманим та мінімалістичним, без надмірної кількості декоративних елементів, що дозволить зосередити увагу саме на змісті поезії. Водночас окремі акцентні елементи, такі як рельєфна обкладинка, можуть бути використані в оформленні обкладинки та розділових сторінок для створення цілісної візуальної концепції.

Особливістю проєкту стане поєднання друкованої книги з цифровими елементами. Видання матиме QR-код з посиланням на відеоматеріали з жестовим перекладом окремих віршів. Такий підхід дозволяє об'єднати друкований і цифровий формати в межах єдиної концепції. Підготовка макета до друку здійснюватиметься у програмі Adobe InDesign, яка відповідає сучасним професійним стандартам видавничої справи та містить необхідний інструментарій для створення книжкових макетів.

Загалом продукт орієнтований не лише на створення поетичної збірки як окремого видавничого продукту, а й на формування прикладу сучасного інклюзивного культурного проєкту, що поєднує друковану літературу, цифрові технології та принципи доступності.

2.2. Редакційно видавничий комплекс підготовки проєкту

Оригінальний текст авторки Блиндар Аміна та Забіяка Руслана надали безоплатно за авторською угодою та дозволили використовувати у бакалаврському проєкті. Також використовувалися вірші Данилюк Анастасії – авторки бакалаврського проєкту.

Видавничий процес охоплює одразу кілька етапів. Спочатку було створено макет збірки «На межі дотику»: вичитка матеріалу, форматування відповідно видавничих стандартів, художнє редагування віршів (самостійно), верстка звичайного шрифту (Додаток А). На етапі літературного редагування важливо було не втратити авторський стиль та зберегти емоційне забарвлення віршів, передати усю глибину та сенс який вклали авторки.

Пошук абетки шрифту Брайля (Додаток Б), онлайн шрифту для друку та його верстка, звірка з іншими поетичними виданнями з Брайлем та звичайним текстом (умови поєднання двох стилів), загальна верстка тексту (усе відтворювалося у програмі Adobe InDesign) (Додаток В).

Наступним етапом стало формування візуального стилю видання. Обкладинка, ілюстрації та загальне візуальне оформлення створювалося у програмі Adobe InDesign. Тематичні вірші про війну, кохання, дім та пошук себе допомогли зрозуміти настрій збірки та емоційну атмосферу тексту, було підібрано декілька варіантів обкладинки на ілюстрацій які описують деякі вірші. Матеріали були натхнені візуальними платформами на кшталт Pinterest, також було приділено увагу вже готовим збіркам зі шрифтом Брайля та взято до уваги його особливості.

На основі сформованого візуального образу було обрано остаточний варіант обкладинки. Вибір припав на варіант зі світлою палітрою кольорів, квіткових рельєфних мотивів та зображенням рук, яке пов'язане з назвою видання, без зайвого тексту та ілюстрацій. При створенні обкладинки важливим було зберегти символізм: доторки рук символізують назву збірки, а саме «межу дотику», про різні способи сприйняття навколишнього світу; квіткові елементи мають символіку надії та відновлення. Сама ж збірка містить у собі акуратні червоно-чорні ілюстрації які підходять настрою віршів (Додаток Г).

Завершальним етапом стала кінцева вичитка – перевірка верстки на наявність одруків, технічних неточностей та загальної узгодженості оформлення.

Відеоролики з жестовим перекладом погодився відзняти глухий хлопець Лесик (Інстаграм @lesyk_volchok) (Додаток Д), але лише частину, вийшло у перекладі 4 вірші, які було вирішено та дозволено використати для промоції та поширення. Перекладач виконав роботу безоплатно, проте запропонував надіслати кошти на допомогу тваринам, суму, яку я оберу сама.

2.3. Економічні аспекти реалізації проєкту

У процесі створення інклюзивного видавничого продукту важливо враховувати не лише його культурну та соціальну важливість, а й економічну

реалізацію. Підготовка такого видання до друку потребує значно більших виробничих витрат порівняно зі звичайною друкованою книгою, адже вона включатиме використання спеціального обладнання, щільного паперу та особливих технологій друку. Важливим та ключовим завданням проєкту є пошук балансу між якістю інклюзивного продукту та його доступністю аудиторії. Збірка «На межі дотику» містить 14 авторських віршів, надрукованих одразу двома шрифтами, видання орієнтоване на невеликий тираж.

Вихідні параметри видання:

- Формат: 60*90/8
- Орієнтовний обсяг: 52 сторінки
- Тираж: 100-200 примірників
- Папір блоку: щільний офсетний папір 160-200 г/м²
- Обкладинка: крейдований картон 250-300 г/м², текстурна тканина
- Тип друку: комбінований (офсетний друк + тиснення шрифтом Брайля)
- Скріплення: зшите

Особливістю економічної частини проєкту є висока собівартість друку шрифтом Брайля. Через необхідність рельєфного тиснення використовується спеціалізований папір та обладнання, а кількість сторінок фактично збільшується порівняно зі стандартним друком. Крім того, в Україні існує обмежена кількість друкарень, що спеціалізуються на виготовленні Брайлівських видань, тому ціна виробництва таких продуктів є вищою за середню ринкову вартість звичайних книжок.

Орієнтовні витрати на реалізацію видання:

Стаття витрат	Орієнтовна сума (грн)
Верстка та підготовка макета	3,000 - 5,000
Розробка дизайну обкладинки	2,000 - 4,000
Друк шрифтом Брайля	25,000 – 45,000
Друк стандартного тексту	8,000 – 15,000
Папір та матеріали	6,000 – 10,000
Присвоєння ISBN	500 – 1,250
Резерв на пакування та логістику	2,000 – 4,000
Загальна сума	46,500 – 84,250

Було також проведено попередній моніторинг українських друкарень та організацій, які друкують та працюють із рельєфно-крапковим друком. Аналіз показав, що друк шрифтом брайля є значно дорожчим за стандартне видання.

Порівняльна таблиця вартості друку в друкарнях

Друкарня	Параметри	Тираж	Вартість	Джерело
Braille Studio	книги шрифтом Брайля, спец. друк	100-200 прим.	орієнтовно 400 – 1000 грн за 140 сторінок	ffr.org.ua
RCBU Центр Брайля	Рельєфно -крапковий друк, формат А4, пружина	від 1 прим.	від 1700 грн за одиничний екземпляр	rcbu.org.ua

Орієнтовна собівартість одного примірника залежатиме від остаточного тиражу та параметрів друку. Економічна ефективність проекту полягає більше у соціальній значущості та доступності для читача, аніж у комерційному прибутку. Тому у випадку «На межі дотику» завдяки правильному та багатоваріантному підході до бюджетування, редакційної та дизайнерської підготовки, видання має високі шанси стати популярним як для читачів так і для різних закладів.

РОЗДІЛ 3. ПРОСУВАННЯ ВИДАННЯ НА РИНКУ

3.1. Шляхи розповсюдження видання

Для успішної реалізації збірки «На межі дотику» важливо не тільки створення якісного продукту, а й забезпечення його доступності для цільової аудиторії. Видання орієнтоване на людей з порушенням зору та слуху, а також звичайних читачів, які підтримують безбар'єрний доступ до літератури, тому канали розповсюдження мають охоплювати як спеціалізовані заклади, так і цифрові платформи.

Основними каналами розповсюдження можуть стати бібліотеки та освітні заклади, друковану збірку можна передати також до спеціалізованих закладів з інклюзивними класами. Такі установи можуть отримати книги через партнерство з громадськими або благодійними організаціями, які підтримують безбар'єрність. Друковані примірники книги можуть бути передані до бібліотек для незрячих, зокрема до Українське товариство сліпих та Центральної спеціалізованої бібліотеки УТОС імені М. Островського. Подібні установи забезпечують доступ людей із порушеннями зору до адаптованої літератури та регулярно поповнюють свої фонди інклюзивними виданнями. Проєкт також може зацікавити викладачів української літератури, соціальних педагогів та фахівців інклюзивної освіти як новий приклад адаптованого видавничого продукту.

Цифрове поширення контенту наразі одне з найпопулярніших та займає далеко не останнє місце. Використання відеоформату дозволяє зробити проєкт більш доступним для широкої аудиторії, його можна поширити через Ютуб, Інстаграм та інші медіа платформи, що є особливо важливим для доступності та популяризації.

Громадські організації та соціальні ініціативи мають важливу роль також. Серед потенційних партнерів можуть стати УТОС, Інклюзивно-ресурсні центри, Благодійні інклюзивні фонди (наприклад UA Friends Foundation) тощо. Подібні організації можуть поширювати проєкт серед своїх учасників, використовувати її під час культурних заходів, майстер-класів або тематичних зустрічей. Особливу цінність проєкт має для спільнот, які популяризують українську жестову мову та адаптований мистецький контент. Відеоматеріали з жестовим перекладом можуть

бути використані під час презентацій, тренінгів або освітніх заходів, пов'язаних із темою інклюзії.

Під час створення видання я також створила опитування в Google Forms, яке складалося із запитань про важливість підтримки інклюзивного книговидання, обізнаність та потенційний інтерес до книжок шрифтом Брайля за межами потенційної цільової аудиторії. Воно поширювалося серед підписників у соціальній мережі «Інстаграм», одногрупників, а також включало респондента з порушенням слуху. Загалом було 20 респондентів.

За його результатами було виявлено, що лише 33,3% опитаних мали досвід взаємодії зі шрифтом Брайля, тоді як 55,6% не мали практичного досвіду, але знайомі з ним, а 11,1% не стикалися взагалі. Інклюзивність у книговиданні сприймається як важлива: 66,7% респондентів вважають її дуже важливою, ще 22,2% — скоріше важливою. Серед ключових факторів вибору видання респонденти відзначили естетику (66,7%), унікальність формату (61,1%), зміст (61,1%) та ціну (55,6%), тоді як підтримка інклюзивності є додатковим, але не головним чинником (33,3%). Основними мотивами придбання є розширення читацького досвіду (66,7%) та підтримка інклюзивних ініціатив (55,6%). Важливість доступності інформації оцінена дуже високо — середній бал становить 9 із 10, що підтверджує наявність суспільного запиту на розвиток інклюзивного книговидання [9].

Отже, результати опитування засвідчують, що попри обмежений досвід взаємодії зі шрифтом Брайля, аудиторія демонструє позитивне ставлення до інклюзивних видань, що створює передумови для подальшого розвитку цього сегменту.

3.2. Розробка концепції промоції видання

Для просування поетичної інклюзивної збірки «На межі дотику» можна створити вебсайт, на якому буде розміщено аудіоначитку усіх віршів збірки, повний відеосупровід з жестовим перекладом віршів, цікаву інформацію про інклюзивне книговидання в Україні, про створення збірки, її авторів тощо. Щоб перейти на сайт може бути розміщено QR-код на сторінці з відомостями, відсканувавши який можна перейти на сайт видання. Подібний формат цілком міг би розширити

авдиторію проєкту та забезпечити доступ до матеріалів незалежно від умов доступу користувачів.

У промоції проєкту «На межі дотику» можливо використати інклюзивний маркетинг та принцип сторітелінгу. Важливо показати, що поезія може бути доступна для всіх, незалежно від статусу та можливостей аудиторії. Практичне застосування продукту доволі розширене, друковану книгу можна передати у школи, бібліотеки та інклюзивно-ресурсні центри, що працюють з дітьми та дорослими з інвалідністю (такими можуть стати інклюзивно-ресурсні центри [10], бібліотеки з інклюзивним простором [11]). Жестовий переклад буде корисним у спеціалізованих закладах, реабілітаційних центрах, а також як навчальний матеріал у загальноосвітніх класах, де навчаються діти з порушеннями слуху. Відео з жестовим перекладом зосереджено більше на промоцію аніж на повноцінний переклад видання, проте навіть невеликі переклади можуть зорієнтувати глуху аудиторію та використовуватись на культурних подіях, шкільних уроках та презентаціях, демонструючи зразки безбар'єрного контенту.

Інструментами просування можуть стати також соціальні мережі, наприклад Інстаграм, Фейсбук та Тік Ток. Це популярні соцмережі з великою та різноманітною аудиторією, саме тому тут можна залучити найбільшу кількість читачів та підтримки. Серії коротких відео з процесом створення збірки, дописи про важливість висвітлення інклюзії у сучасному світі, прямі ефіри з перекладачем на жестову мову Лесиком, відгуки перших читачів та співпраця з інклюєнсерами у сфері книговидання та інклюзії.

Як висновок можна сказати, що у межах створення проєкту було повністю реалізовано головну ідею - створити доступний літературний продукт для широкого кола читачів, розкрити тему інклюзії звичайним читачам та відкрити сучасну поезію людям з інвалідністю. У процесі створення було досліджено стан інклюзивного книговидання в Україні, проаналізовано потреби цільової аудиторії та конкурентне середовище, результат - ринок інклюзивної художньої літератури, а особливо поетичних видань залишається недостатньо розвиненим, що створює широку перспективу для створення нових проєктів у цій сфері.

Було також сформовано концепцію видання, редакторське опрацювання текстів, створення обкладинки видання та внутрішнє оформлення збірки, виконано верстку видання тощо. Особливістю стало поєднання друкованої збірки з відеоформатом - жестовим перекладом декількох віршів для залучення аудиторії. Згодом було визначено основні канали поширення через бібліотеки, освітні заклади, громадські організації та цифрові платформи, і проведений SWOT-аналіз підтвердив актуальність проєкту, його соціальну значущість та потенціал для подальшого розвитку.

Отже, поетична інклюзивна збірка «На межі дотику» досягнула своєї мети, стала гарним прикладом сучасного інклюзивного книговидання в Україні та може впевнено просуватися на ринку.

ДЖЕРЕЛА

1. WHO releases new global estimates on visual impairment. WHO EMRO - Home. URL: <https://www.emro.who.int/control-and-preventions-of-blindness-and-deafness/announcements/global-estimates-on-visual-impairment.html> (дата звернення: 05.05.2026).
2. В Україні зростає кількість людей з порушеннями зору – дані Мінсоцполітики. Fixygen - Фондовий ринок України. Київ, 2026. URL: <https://www.fixygen.ua/news/20260105/v-ukrayini-zrostaе-kilkist-lyudey-z-porushennyami-zoru-dani-minsotspolitiki.html>
3. Кількість людей з порушенням зору в Україні зростає: як ініціативи UNDP сприяють якісній реабілітації. UNDP. Київ, 2023. URL: <https://www.undp.org/uk/ukraine/news/kilkist-lyudey-z-porushennyam-zoru-v-ukrayini-zrostaye-yak-initsiatyvy-undp-spryyayut-yakisniy-reabilitatsiyi> (дата звернення: 05.05.2026).
4. Реєстр програми Інклюзивне мистецтво. Український культурний фонд. Київ, 2017-2026. URL: https://ucf.in.ua/m_programs/5f745451e87e2424e5729472/register?type=realized_project (дата звернення: 05.05.2026).
5. Книгарня «Є». Література шрифтом Брайля. Київ, 2026. URL: https://book-ye.com.ua/khudozhnya-literatura/tematika_literaturashriftombrajlja/?srsltid=AfmBOoq-WQPB9G-0Lb777Z5OfQOODYuf4cx3q_V5b2LIW7R4szAdroR3 (дата звернення 05.05.2026).
6. Державний комітет телебачення і радіомовлення України - У рамках програми "Українська книга" вийшло шість видань шрифтом Брайля. Головна | Державний комітет телебачення і радіомовлення України. Київ, 2016. URL: <https://comin.gov.ua/news/u-ramkakh-programi-ukrainska-kniga-viyshlo-shist-vidan-shriftom-braylya> (дата звернення 05.05.2026).

7. Поетичний проєкт «Відчуй». Український культурний фонд. Київ, 2024. URL: <https://ucf.in.ua/archive/67f66f75bac13d1645698c83> (дата звернення 05.05.2026)
8. Ніна Супруненко. Сім віршів (Шрифт Брайля) - Книжковий магазин «Друкарня Мадрид». Книжковий магазин «Друкарня Мадрид» URL: https://shop.madrid.in.ua/product/nina-supronenko-sim-virshiv/?srsltid=AfmBOopgEc8P0J8PBoN-R_hbtkpMBCTVBa0AJtKM91gSNLKwFj4Oll4U (дата звернення 05.05.2026)
9. Опитування аудиторії щодо створення інклюзивної збірки віршів (Відповіді). Google Docs. URL: <https://docs.google.com/spreadsheets/d/1cNoeekRG5k9oQ07wygPJZwAHPjJibr68MubY0c1L17E/edit?resourcekey=&gid=969167006#gid=969167006> (дата звернення 05.05.2026)
10. Портал ІРЦ. Україна. Інклюзія. Київ, 2026. URL: <https://ircenter.gov.ua/> (дата звернення: 05.05.2026).
11. Інклюзія в бібліотеці. Публічна бібліотека об'єднаної територіальної громади. Київ, 2023. URL: <https://oth.nlu.org.ua/?p=7738> (дата звернення 05.05.2026).

ДОДАТКИ

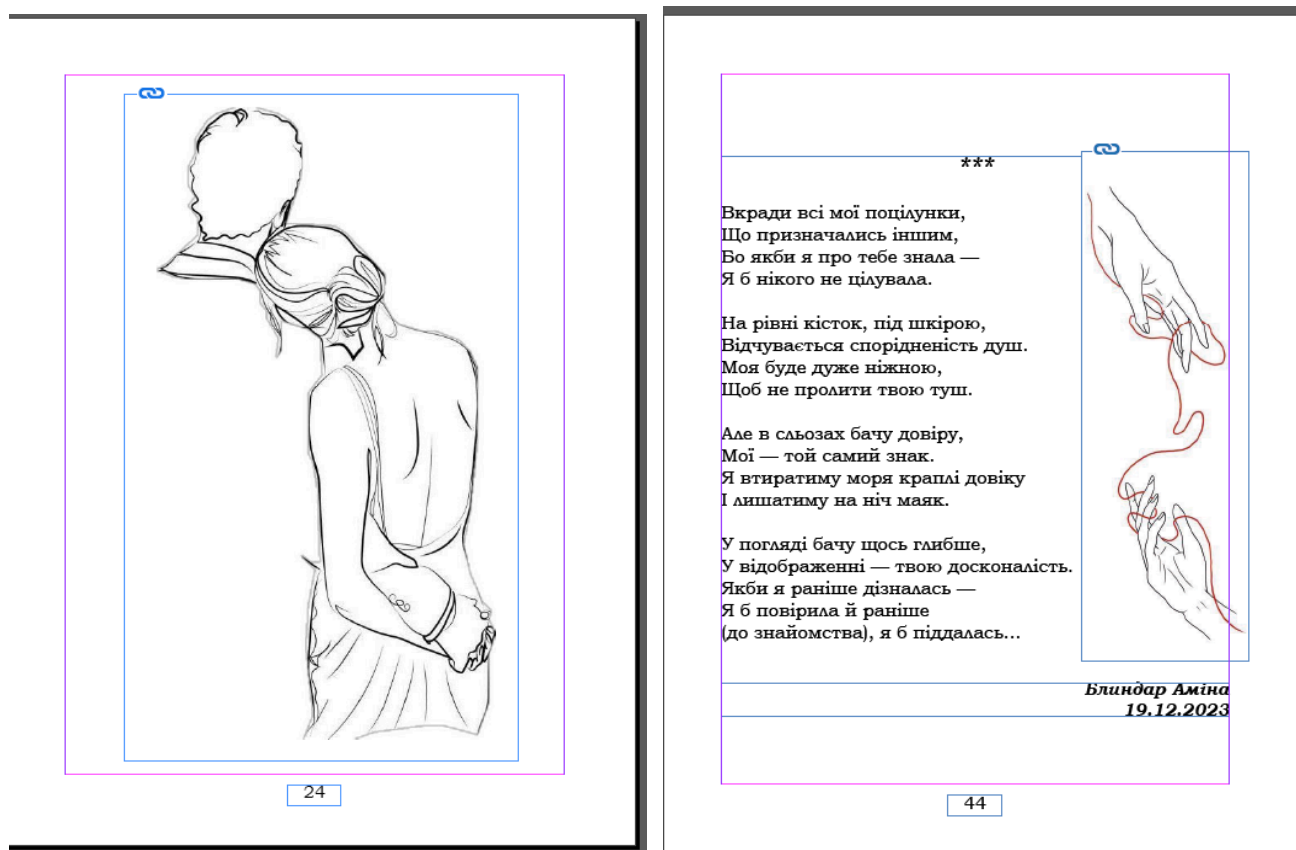
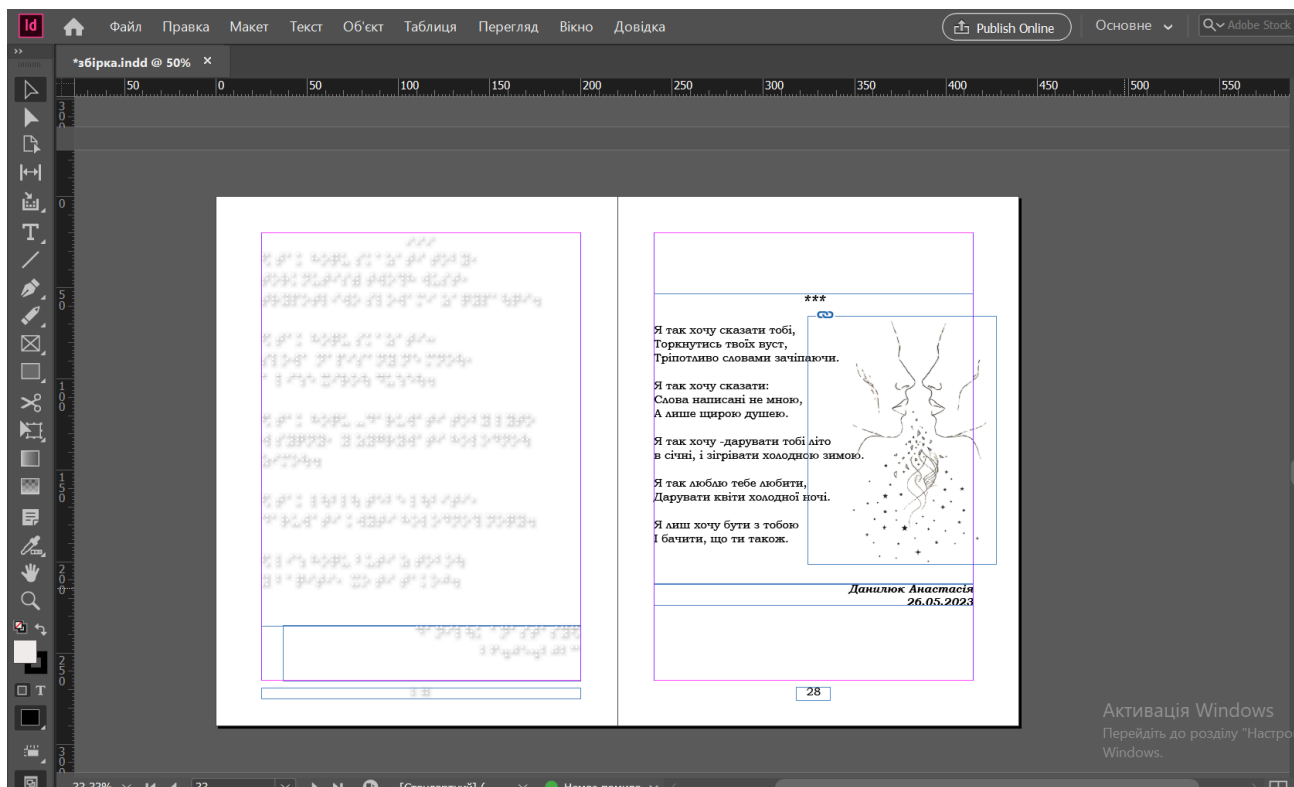
Додаток А.

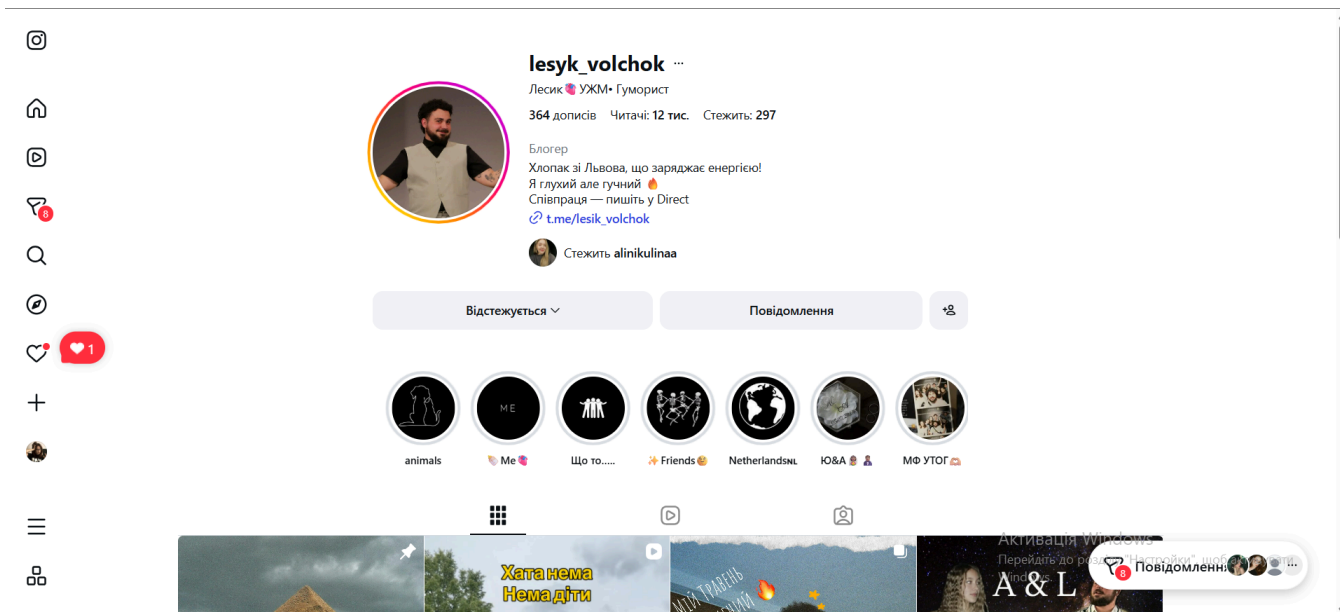
<p style="text-align: center;">***</p> <p>Над прірвою схилилася журба, Тернами оповита плаче з горю так... Ще світ не чув того плачу Що гірко омиває прірву ту.</p> <p>Чи чули ви як стогне жаль? Чи знаєте де кінчається печаль? Чи може чути як скрижить кришталь?</p> <p>Як розриває ту журбу колючий терен Гнітом змнтий, вона одна, вона не в змозі, Усі мовчать, усі без мови, Без розуміння, без жалю, без душі!</p> <p>Схилиють голови в потоці рваної Усмішки на лиці... Я розумію цілий світ, Я бачу кожного нутро, я помиляюсь, Знаю, не всі таке лайно.</p> <p>Але чи є в потоці той, Хто в змозі довести, що він палкий, що на Душі у нього світ тремтить від покаяння?</p> <p style="text-align: right;">13</p>	<p style="text-align: right;">14</p> <p>Чи є той Бог у серці кожного в молитві? Чи є той спів любові на душі, а не в словах, Що линує комусь в вуха? Чи знає люд як боляче такому ж як вони?</p> <p>Та чи врятує нас то покаяння, що жаждить світлості мольба...?</p> <p>Всі ці питання моли, проси, тернами Покрита журба. Стікають сльози по щокам У прірву, і прірва майже вся до скронь Наповнена водою. Надій нема, журба вмирає, І терни вже дійшли до нутроцьв...</p> <p>Всьому приїде кінець: Молитві, вірі та любові, Усьому у що вірить гнітний люд. Я розчаровано дивлюся в твої очі, І мрію там побачити журбу.</p> <p style="text-align: right;">Данилюк Анастасія 01.10.2022</p> <p style="text-align: right;">14</p>
---	---

Додаток Б

Braille alphabet chart showing letters A-Z and numbers 1-0.

А	Б	В	Г	Ґ	Д	Е	Є	Ж	З	И
І	Ї	Й	К	Л	М	Н	О	П	Р	С
Т	У	Ф	Х	Ц	Ч	Ш	Щ	Ь	Ю	Я
,	.	;	!	?	'	-	«	»	/	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	0	

АВТОРСЬКА УГОДА

Я, авторка віршів Забіяка Руслана Володимирівна
 дозволяю публікувати мої твори у поетичній збірці
«На межі дотику»
 (назва книги)
 авторкою якої є Данилюк Анастасія Андріївна
 у межах кваліфікаційної роботи

Даю право на:

1. Включення моїх творів до складу друкованого видання.
2. Здійснювати редакційне та технічне опрацювання тексту без зміни його змісту.
3. Використовувати твори у презентаційних та демонстраційних матеріалах проєкту.
4. Використовувати твір у відеоматеріалах із жестовим перекладом та інших медіаматеріалах.
5. Назвати головною авторкою твору Данилюк Анастасію Андріївну зі збереженням власного авторства у вхідних відомостях.

Мені відомо, що поетична збірка «На межі дотику» є авторським видавничим проєктом Данилюк Анастасії Андріївни, яка виступає його розробницею, упорядницею, редакторкою та верстальницею.

Авторські права на переданий твір залишаються за мною.

підпис Р.В. Забіяка
 П.І.Б. автора

12.05.2026
 дата

АВТОРСЬКА УГОДА

Я, авторка віршів Блиндар Аміна Ровчанівна
 дозволяю публікувати мої твори у поетичній збірці
«На межі дотику»
 (назва книги)
 авторкою якої є Данилюк Анастасія Андріївна
 у межах кваліфікаційної роботи

Даю право на:

1. Включення моїх творів до складу друкованого видання.
2. Здійснювати редакційне та технічне опрацювання тексту без зміни його змісту.
3. Використовувати твори у презентаційних та демонстраційних матеріалах проєкту.
4. Використовувати твір у відеоматеріалах із жестовим перекладом та інших медіаматеріалах.
5. Назвати головною авторкою твору Данилюк Анастасію Андріївну зі збереженням власного авторства у вхідних відомостях.

Мені відомо, що поетична збірка «На межі дотику» є авторським видавничим проєктом Данилюк Анастасії Андріївни, яка виступає його розробницею, упорядницею, редакторкою та верстальницею.

Авторські права на переданий твір залишаються за мною.

підпис А.Р. Блиндар
 П.І.Б. автора

12.05.2026
 дата